

DECIZIE

15 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Tamara Ciochină,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Serghei Musiuc împotriva Primarului mun.Chișinău, Primăriei mun.Chișinău,
persoane terțe Agenția pentru Supraveghere Tehnică și Tamara Ciochină cu privire
la contestarea actelor administrative,

împotriva încheierii din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-
a declarat inadmisibil apelul depus de Tamara Ciochină împotriva hotărârii din
17 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a ț ă :

La data de 13 noiembrie 2017, Serghei Musiuc a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Primăriei mun.Chișinău, persoane terțe Agenția pentru
Supraveghere Tehnică și Tamara Ciochină , prin care a solicitat anularea dispoziției
Primarului General Interimar nr. 1005-d din 19 octombrie 2017 „Cu privire la
sistarea lucrărilor de construcție demarate în baza autorizației de construire
nr.310-c/17 din 14 august 2017 și demolarea construcției extinse neautorizat”
(f.d.2-8, vol.1).

Ulterior, la data de 01 martie 2018, Serghei Musiuc a depus cerere de
concretizare a pretențiilor, susținând că actul administrativ contestat a fost emis
unilateral de Primarul interimar al Primăriei mun.Chișinău astfel, a solicitat
atragerea în proces, în calitate de pârât, Primarul mun.Chișinău (f.d.47, vol.1).

Prin hotărârea din 17 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani
acțiunea a fost admisă. A fost anulată dispoziția Primarului General Interimar nr.
1005-d din 19 octombrie 2017 „Cu privire la sistarea lucrărilor de construcție
demarate în baza autorizației de construire nr.310-c/17 din 14 august 2017 și
demolarea construcției extinse neautorizat” (f.d.233 vol.1).

La data de 30 decembrie 2019, Primarul General al mun.Chișinău, reprezentat
de Svetlana Corcimari a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 17 decembrie

2019, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a acțiunii (f.d.235, vol.1).

Ulterior, la data de 02 martie 2020, Primarul General al mun.Chișinău, reprezentat de Svetlana Corcimari a depus motivarea apelului (f.d.17, vol.2).

La data de 02 martie 2020, Tamara Ciochină a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 17 decembrie 2019, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond în alt complet de judecată (f.d.4-6, vol.2).

Prin încheierea din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de Tamara Ciochină împotriva hotărârii din 17 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

La data de 16 iunie 2020 Tamara Ciochină a depus recurs împotriva încheierii din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii instanței de apel și remiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel (f.d.103-104, vol.2).

Înaintând cererea de recurs în baza art. 397, 398,405, 432 din Codul de procedură civilă, recurenta Tamara Ciochină a indicat că recursul este depus în termen, or, a luat cunoștință cu încheierea din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, la data de 09 iunie 2020.

Tamara Ciochină consideră încheierea recurată neîntemeiată, ilegală, emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, cu încălcarea principiului puterii lucrului judecat, ce prin sine lezează principiul unanim recunoscut- principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea poziției date, recurenta a menționat că, instanța de apel nu a verificat toate circumstanțele și raporturile juridice invocate în cererea de apel, dar care au importanță directă pentru soluționarea cauzei, incorect au fost apreciate probele din dosar și normele legale, ce reglementează raporturile juridice, care au constituit obiect al litigiului examinat, astfel neverificând legalitatea hotărârii contestate în pofida prevederilor art.373 alin.(1), (4) din Codul de procedură civilă.

Recurenta a precizat că instanța de apel nu s-a expus pe marginea cerințelor formulate în cererea de apel, încălcând prevederile art.373 alin.(5) din Codul de procedură civilă.

În acest context, Tamara Ciochină a subliniat că instanța de apel a examinat superficial cauza, astfel lezând accesul liber la justiție a recurentei, drept constituțional, stipulat de prevederile art.20 din Constituția Republicii Moldova, precum și art.6 a Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

De asemenea, recurenta a relatat că instanța de apel nu a luat în considerare faptul că în ședința de judecată a instanței de fond din 17 decembrie 2019, dânsa a solicitat amânarea ședinței de judecată pentru altă dată, pe motiv că reprezentantul său era implicat în altă ședință de judecată, cererea sa însă a fost ignorată.

Astfel, recurenta Tamara Ciochină consideră că instanța de apel a examinat superficial, neobiectiv și unilateral cererea de apel, ce în esența îi lezează grav dreptul la un proces echitabil, reglementat de art.6 CEDO și dreptul liber de acces la justiție.

În conformitate cu art. 9 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Astfel, deși instanțelor de judecată le revine, în primul rând, sarcina de a interpreta și de a aplica normele de drept procedural, un formalism excesiv în aplicarea acestora se poate dovedi contrar art. 6 § 1 CEDO, atunci când acesta se face în detrimentul unuia dintre participanții la proces (a se vedea, mutatis mutandis, Sovtransavto Holding împotriva Ucrainei, nr. 48.553/99, pct. 81, CEDO 2002-VII).

Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale (Bellet împotriva Franței, Hotărârea din 4 decembrie 1995, pct. 42, 36, Canete de Goni împotriva Spaniei, nr. 55.782/00, pct. 34, CEDO 2002-VIII).

Drept urmare, în speță, apelul a fost depus la 24 decembrie 2019, în termenul de 30 zile prevăzut de lege, este important de menționat că Curtea Europeană de nenumărate ori s-a expus că o interpretare deosebit de strictă a regulilor de procedură în instanțele naționale (formalism excesiv) poate priva reclamantii de dreptul lor la acces la instanță.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel, prin încheierea din 27 mai 2020 nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO.

La data de 22 iunie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor Serghei Musiuc și Primăriei mun.Chișinău și persoanei terțe Agenției pentru Supraveghere Tehnică copia recursului depus de Tamara Ciochină, însă aceștia nu și-au valorificat dreptul procedural, respectiv nu au depus referințe.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Încheierea recurată a fost pronunțată la 27 mai 2020 și expediată părților prin intermediul oficiului poștal, însă nu este indicată data expedierii (f.d. 97, vol.2).

De asemenea, la materialele dosarului nu se atestă data când recurenta Tamara Ciochină a recepționat copia încheierii din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Recurenta Tamara Ciochină a invocat în recurs că a recepționat încheierea din data de 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău la data de 09 iunie 2020.

Astfel, recursul depus de Tamara Ciochină se consideră în termen.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este depus în termen.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că, la data de 02 martie 2020, Tamara Ciochină a depus apel motivat împotriva hotărârii din 17 decembrie 2019, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond în alt complet de judecată (f.d.4-6, vol.2).

Prin încheierea din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de Tamara Ciochină împotriva hotărârii din 17 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La fel, s-a constatat că pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a reținut că apelul a fost depus în afara termenului legal, iar Tamara Ciochină nu a solicitat repunerea în termen.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

Actele cauzei denotă că dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la data de 17 decembrie 2019 (f.d.233, vol.1).

Recurenta Tamara Ciochină a fost prezentă în ședința de judecată a instanței de fond la data de 17 decembrie 2019, când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii (f.d.232 verso, vol.1) și în aceeași zi a primit copia dispozitivului hotărârii din 17 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele dosarului (f.d.234, vol.1).

Astfel, termenul de declarare a apelului în baza art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, este de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii și a început să curgă de la data de 18 decembrie 2019, ziua imediat următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la data de 16 ianuarie 2020.

Însă, cererea de apel a fost depusă de către Tamara Ciochină, la data de 02 martie 2020, adică peste termenul de 30 de zile prevăzut de lege, mult prea târziu.

Conform art. 237 alin.(1) din Codul administrativ, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

Conform art.65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Instanța de recurs reiterează că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice, ce ar confirma imposibilitatea declarării apelului în termen.

Astfel, instanța de apel a menționat, că pînă la ședința de judecată stabilită pentru data de 27 mai 2020, dar și în cadrul ședinței de judecată, Tamara Ciochină nu a înaintat instanței de apel cerința de repunere în termen a cererii de apel, deși a prezentat apelul în afara termenului legal.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Contrar acestor prevederi legale, Tamara Ciochină nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

Astfel, instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele recurente, precum că instanța de apel a examinat superficial cauza, astfel fiindu-i lezat accesul liber la justiție, stipulat de prevederile art.20 din Constituția Republicii Moldova, precum și art.6 CEDO.

Or, în cazul examinării unui apel tardiv, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Tot aici, instanța de recurs accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Așadar, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

În asemenea circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel just a declarat inadmisibil apelul depus de Tamara Ciochină.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurenta Tamara Ciochină sunt neîntemeiate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b), art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Tamara Ciochină și se menține încheierea din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecători

Victor Burduh

Nina Vascan